

PSIXOLOGIYADA GURUHIY MASHG‘ULOTLAR OLIB BORISHNING SAMARALI USULLARI VA IMKONIYATLARI

Esanova Gulnoz Axrolovna

Samarqand viloyati Urgut tuman

16-maktab amaliyotchi psixologi

Annotatsiya: Guruhlarning shaxsga ta'siri odamlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar va ijtimoiy tizimlarning muhim jihatlaridan biridir. Guruhlar insonning qarorlar qabul qilish jarayoniga, xatti-harakatlariga va hissiyotlariga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ushbu maqolada guruhlarning shaxsga ta'sirini tushunish uchun zarur bo'lgan psixologik va ijtimoiy mexanizmlar, guruh dinamikasining shaxsga qanday ta'sir ko'rsatishi, guruh konformizmi, guruh fikrining shakllanishi va boshqa ijtimoiy jarayonlar tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: guruh fikri, qarorlar qabul qilish, guruh a'zolari, muloqot, ruhiy rivojlanish, psixik jarayonlar, muloqot

KIRISH

Guruhlarning shaxsga ta'siri jamiyatda ijtimoiy va psixologik jarayonlarni chuqur o'rganish uchun juda muhim mavzulardan biridir. Shaxslar turli guruhlarda faoliyat yuritishi, ijtimoiy o'zgarishlar, muloqot va qarorlar qabul qilish jarayonlariga guruhning ta'siri muhim ahamiyatga ega. Guruhlar, o'z navbatida, shaxslarning qarashlari, xatti-harakatlari va dunyoqarashlariga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Guruh o'zining a'zolaridan bir-biriga ta'sir o'tkazish orqali o'zgarishlarni yuzaga keltiradi.

Guruhdagi odamlarning xatti-harakatlari, ularning guruhdagi roli, ijtimoiy normativlar va guruh ichidagi o'zaro aloqalar, shaxsning fikrlari va xatti-harakatlariga ta'sir qilishi mumkin. Guruhning shaxsga ta'sirini psixologik nuqtai nazardan tahlil qilishda konformizm va ijtimoiy bosim muhim o'rin tutadi. Guruhning shaxsga ta'siri, odatda, ijtimoiy normativlar, guruh a'zolari orasidagi muloqot, ta'sir va o'zaro aloqalar orqali yuzaga keladi. Shaxsning guruhga qarshi yoki uning a'zolariga nisbatan qanday o'zgarishlar kuzatilishi mumkinligi haqida ham so'z yuritiladi.

Shu bilan birga, guruhlarning ta'siri shaxslarning ijtimoiy pozitsiyalari, mavqei va boshqa guruhlar bilan bo'lgan aloqalariga qarab turlicha bo'lishi mumkin. Bu jarayonlarni tushunish, guruhning shaxsga qanday ta'sir ko'rsatishi va bu ta'sirning psixologik va ijtimoiy natijalarini anglash uchun zarurdir. Guruhlarning shaxsga ta'sirini tushunish uchun, avvalo, guruh dinamikasini o'rganish zarur. Guruh dinamikasi - bu guruhdagi a'zolar orasidagi o'zaro aloqalar va muloqotning qanday

shakllanishi va rivojlanishini ifodalaydi. Konformizm va ijtimoiy bosim: Konformizm, ya'ni guruhning a'zolari

tomonidan qo'llaniladigan ijtimoiy bosim, shaxsning o'z xatti-harakatlarini guruhning xulqatvoriga moslashtirishga olib kelishi mumkin. Konformizm jarayoni, shaxsning guruhga moslashish istagi va guruhning o'ziga xos ijtimoiy normativlariga rioya qilish maqsadida yuzaga keladi. Guruhdagi a'zolar bir xil fikrni bildirishsa, boshqalar ham shu fikrni qabul qilishi mumkin. Guruhlar o'rtasidagi raqobat yoki guruh ichidagi ijtimoiy normativlar shaxslarning qarorlar qabul qilishida muhim ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Ushbu jarayonni Aschning konformizm tajribasi yoki Milgramning ijtimoiy bosim tajribasi orqali yanada chuqurroq tushunish mumkin. Aschning tajribalarida shaxslar, guruhning fikri bilan kelishmagan holatlarda ham, guruhning fikriga ko'proq moslashishga intilganini ko'rsatdi. Bu shuni anglatadiki, guruhlar shaxslarning qarorlar qabul qilishiga va dunyoqarashlarini shakllantirishga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

1. **Guruh fikri va guruhning ta'siri:** Guruh fikri - bu guruhning barcha a'zolarining umumiy qarashlari yoki qadriyatlarining yig'indisi bo'lib, bu fikr guruhning ijtimoiy va psixologik tuzilishini shakllantiradi. Shaxsning guruhga ta'sirini tushunishda guruh fikri katta ahamiyatga ega. Guruh fikri, shaxslarning qarashlarini va xattiharakatlarini normativlashtiradi. Guruhning ta'siri, shaxsning o'zini qanday ko'rishi, qanday qarorlar qabul qilishi va qanday vaziyatlarda guruhning talablariga moslashishini belgilaydi. Masalan, odamlarning guruhda bo'lib, o'z fikrlarini ilgari surishdan oldin guruhning fikrini va talablarini hisobga olishlari ko'pincha boshqalar bilan o'zaro aloqalarini yengillashtiradi. Guruh fikri o'zining tashkil etuvchi elementlari va a'zolarining munosabatlari orqali shakllanadi va o'zgaradi.

2. **Guruhning shaxsga psixologik ta'siri:** Guruhning shaxsga ta'siri faqat tashqi ta'sirlar bilan cheklanmaydi, balki psixologik jihatlarni ham o'z ichiga oladi. Guruhlar, odamlarning o'ziga bo'lgan ishonchiga, hissiyotlariga va motivatsiyalariga ta'sir qiladi. Masalan, guruhda ishtirok etish, shaxsning ijtimoiy qabul qilinishi va o'zini hurmat qilishiga olib kelishi mumkin. Guruhlarning ijtimoiy aloqalari, odamlarning o'zaro muvozanatini, farovonligini va psixologik holatini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Guruhdagi a'zolarining bir-biriga ta'siri, shaxsning o'zini qanday anglashiga va o'z xattiharakatlarini qanday rivojlantirishiga yordam beradi. Guruh ta'siri shaxsning ichki dunyosini o'zgartirib, uning ijtimoiy moslashuvini va o'zgarishini ta'minlaydi.

XULOSA

Guruhlarning shaxsga ta'siri ijtimoiy psixologiyaning muhim jihatidir. Guruhlar, shaxslarning qarorlar qabul qilish jarayonlariga, xatti-harakatlariga va hissiyotlariga ta'sir ko'rsatadi. Guruhlarning shaxsga ta'siri, guruh dinamikasi, konformizm, guruh fikri va psixologik omillar orqali shakllanadi. Guruhlar o'z a'zolarining xatti-harakatlarini ijtimoiy normativlar va guruh fikri asosida boshqaradi va shakllantiradi.

Shu bilan birga, guruhning shaxsga ta'siri odamlarning o'zini qanday his qilishiga va jamiyatdagi o'rni va roli qanday rivojlanishiga ta'sir ko'rsatadi. Guruhlarning shaxsga ta'sirini tushunish, jamiyatda o'zaro aloqalar va guruhlar o'rtasidagi dinamikani yaxshilashga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Икромова, С. А. (2024). ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖИ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ КРИЗИСЫ. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 1(2), 29-35.
2. Икромова, С. А. (2024). ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЕ ПРОЦЕССЫ И ПАМЯТЬ ЧЕЛОВЕКА. *Introduction of new innovative technologies in education of pedagogy and psychology*, 1(3), 59-65.
3. Ikromova, S. A. (2024). PSIXOLOGIK SALOMATLIK VA UNING JAMIYATDAGI ROLI. *Problems and solutions at the stage of innovative development of science, education and technology*, 1(2), 93-98.
4. Икромова, С. А. (2024). КОНСУЛЬТИРОВАНИЕ И ТЕРАПИЯ ЛЮДЕЙ В СОЦИАЛЬНОЙ СРЕДЕ. *New modern researchers: modern proposals and solutions*, 1(2), 8-14.
5. Ziyo.net ma'lumotlari